

ÇAĞIMIZDA AİLE VE GENÇLİĞİN PROBLEMLERİ

Prof. Dr. Ali ÇELİK¹

Aile, kısaca “anne-baba ve çocuklardan oluşan bir topluluk” olarak tarif edilir. Bu tarif, çekirdek aile diye bilinen toplumun en küçük sosyal kurumudur. Aile kurumu, insan hayatının tamamına yakınına kaplar. “Beşikten mezara kadar insanlar ömürlerinin /95’inden fazlasını aile içinde ve aile etrafında ve ailesi için harcarlar.

Ferdin sosyal münasebetlere giriştiği ilk topluluk ailedir. Aile, sosyalleştirme, şahsiyet geliştirme fonksiyonunu ifa eden ve bu fonksiyonu koruyan sosyal bir ünedir. Yeni kuruluşlar (kreş, yuva vb.) ailenin yerini hiçbir zaman tutamamışlardır.

Bütün değer yargılar, milli duygular, toplumun ihtiyaçları hep aile yuvası içinde öğrenilir ve gelişir. Bunun için sevgili Peygamberimiz :

“Doğan her çocuk fıtrat üzere doğar. Annesi babası onu ya Yahudî ya Hıristiyan ya da Mecûsî yapar...” mübarek sözleriyle, ailenin çocuğun yetişmesindeki etkisine işaret etmişlerdir.

Mutlu bir ailenin tasviri genel olarak şöyle çizilir ve bu özellikleri taşıyan ailelerin mutlu bir aile tablosu sergileyeceklerine inanılır:

1. Aile bireyleri arasında Karşılıklı sevgi
2. Aile bireyleri arasında Karşılıklı saygı
3. Güven duygusu/Aile sırları ifşa edilemez
4. Aile içi kararlarda istişare edilmesi
5. Aile bireyleri arasında katlanabilir kusurlara karşı sabır
6. Çocuklara karşı sevgi ve şefkat
7. Çocuklara karşı dini ahlaki, ilmi ve mesleki eğitimin hazırlanması
8. Çocuklar arasında adâletli davranma

Şüphesiz eşler, aile yuvası içinde birbirlerine karşılıklı anlayış ve saygı içinde olacaklardır. Birbirlerinden razı ve memnun olacaklar; bu memnuniyetlerin birbirlerine karşı davranışlarıyla göstereceklerdir. Erkeklerin aile reis olarak aile işlerini düzenleme konusunda kavvam/ idareci durumunda olması, hiçbir zaman kadınları ikinci plana itilmesi anlamına gelmez ve gelmemelidir. Kadın da eşiyile

¹ Eskişehir Osmangazi Üniv. İlahiyat Fak. Öğr. Üyesi

birlikte ailenin tüm sorunlarını çözmeye ortaktır ve söz sahibidir. İstişare edilmeli ve görüşleri mutlaka dikkate alınmalıdır. Çünkü yüce dinimiz, kadın ve rekeği eşler olarak bir bütünün iki yarısı gibi mütalaa etmektedir. Ama şurası da bir gerçektir ki gerek kadının gerekse erkeğin yaratılıştan getirdiği bazı özellikleri vardır. Bu özelliklerin bir kısmı kadında ileri derecededir bir kısmı da erkekte. Meseleye bir bütün olarak bakmak gerekmektedir. Eğer parçacı yaklaşılr ve tek bir zaviyeden konu irdelenmeye çalışılırsa o zaman farklı sonuçlara ulaşılabilir. Bu ise İslam açısından eksik hatta yanlış bir anlama ve yorumlama biçimidir. Bunun doğuracağı sonuç ise, o da menfi veya tek taraflı sonuçların çıkmasına sebep olacaktır.

Toplumumuzda yanlış algılanan bazı hususlar bulunmaktadır. Bunlardan bir “kadının sözüne itibar edilmemesi.” Böyle bir düşüncenin İslam açısında uygun olmadığını yukarıda açıkladık. Bir başka husus, eşler arasındaki ilişkinin âdetâ bir ast/üst ilişkisi gibi telakki edilmesidir. Bu anlayış biçimi şu sonucu doğurmuştur. “*Her konuda kadın, kocasının iznine tabidir.*” Bu da İslam’ın genel esaslarıyla çelişmektedir. Erkeğin, eşinin hiçbir *meşrû* talebini reddetme hakkı yoktur. Ve bir kelamı kibar olmuş söz sıkça söylenir; hatta hadis olduğu da iddia edilir: “*Kocası kendisinden razı olmayan kadın cennete giremez.*” halbuki böyle bir hadis yoktur. Belki şöyle söylemek daha doğrudur: “*Allah’ın razı olmadığı hiçbir insan cennete giremez.*”

İslam dini, kadın olsun erkek olsun insanı merkeze almış, ona değer vermiş beli statü sahibi kılmış ve nihayet Allah’ın yeryüzünde halifesi /onun adına işi yapma gibi kutsi bir görevle yükümlü kılınmış bir varlıktır. Taraflardan biri şu veya bu bahane ile birbirlerinin kişilik haklarına saldırırsa, onu tehdit ederse Allah katında sorumludur. Aile içi sorunların çözülmesinde eşler, ortak akli kullanarak çözeceklerdir. Tek taraflı bir çözüm önerisi veya uygulama biçimi her an zulme dönüşebilir. Zulüm ise Allah’ın sevmediği bir davranıştır ve kesinlikle yasaklanmıştır. Türk toplum yapısındaki Ataerkil bir sosyal yapıdan gelmiş olmanın verdiği erkek egemen bir kültür özelliği , bir takım sıkıntıların ve yanlış sonuçların doğmasına neden olabilmektedir. Dinimiz örf, geleneğe /âdete yeri geldiğinde ayrı bir değer vermiştir. Ancak verilen bu değer ölçüsü: Kur’an ve Sünnet’in amaçlarıyla çelişmemiş olduğu orandadır. Kur’an ve Sünnet’in ortaya koyduğu amaçlar ise, varlık aleminin en şerefli olan insan neslinin Allah tarafından fitrat olarak kendisine vermiş olduğu temel değerlerin korunmasıdır.

Onlar da insanın insan olma vasıflarıdır. İslam'ın her bir insan için güvence verdiği ve korunmasını istediği temel haklar ve hürriyetler şöyledir: Yaşama hürriyeti (Canın korunması); Düşünce hürriyeti(aklı korumak); İnanç hürriyeti (Dini korumak); Nesli korumak (evlenme ve aile kurma hürriyeti); Malı korumak (yani mülk edinme hürriyeti). Bu husus dikkate alındığı sürece aile yuvası içinde huzur olur; karşılıklı sevgi ve güven hakim olur.

İşte İslam dini aile müessesesine ; aile müessesini kuran taraflara bu genel geçer /evrensel ölçülerle bakar. Mutlu bir yuva kurmanın yolunun da **karşılıklı sevgi ve eşlerin birbirlerine güven duygusu** içinde olmasından geçtiğini söyler. Diğer tüm ahlakî kurallar bu iki temel esası korumaya ve geliştirmeye yöneliktir.

Bütün bunlar bizi şöyle bir neticeye götürmektedir ki o da toplumun kadın erkek tüm fertlerinin eğitim düzeyinin yükseltilmesinden geçer. Mutlu bir aile yuvası kuracak çiftlerin de belli bir kültürel düzeye gelmiş olması gerekir ki istenilen amaca ulaşılsın. Bu kültürel düzey içinde ahlakî kurallar, ruhî manevî değer yargıları ve özellikle Din olgusu asla ihmal edilmemelidir. Sadece okuma yazma oranını yükseltmek sorunu çözmez.

Gençlik, bir milletin geleceği demektir. Gençliğin mutlu aile yuvaları içinde geleceğine güvenle bakabilen ülkenin istikbalinde etkin rol oynayacak kişilikli bireyler olarak yetişmeleri önemlidir. Ancak böyle bir gençlik yetiştirmek de oldukça zordur. Çünkü aile bireylerinin burada ciddi sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumluluklar yerine getirilmezse gençlik sorunlu bireyler haline gelir ve toplumun çöküşünü hazırlar. Konuyu böyle ortaya koyduktan sonra bu gün gençliğimizin karşılaştığı bazı sorunlar ve çözüm yolları üzerinde duralım:

Gençliğin problemleri:İhmal edilmişlik

1. Ahlâkî ve moral değerlerde aşınma
2. İletişim ve teknolojinin menfî yönde etkilemesi
3. Uyuşturucu ve benzeri kötü alışkanlıkların gençlik arasında hızla yayılması

Yukarıda birkaç madde halinde belirtmeye çalıştığımız gençliğin problemlerini daha fazla çoğaltmak mümkündür. Burada aslolan probleme neden olan hususları tespit etmektir. Bu tespit yapıldıktan sonra çözüme gitmek için alternatif geliştirmek daha kolay olacaktır. Bu gün gençliği problemlerini dikkatle incelediğimizde bu problemleri tek bir maddede toplamak mümkündür. O da “ihmal edilmişlik.”

Hızlı enformasyon, gelişen teknoloji karşısında kendini, değer yargılarını koruyacak şekilde eğitilmemiş gençliğin içine düştüğü acı gerçekler!...

Aile içinde **ihmal edilmiş** bir gençlik...

Toplum içinde **ihmal edilmiş** bir gençlik..

Örgün veya yaygın eğitim öğretim hayatında **ihmal edilmiş** bir gençlik...

Bu ihmal edilmiş gençliğin sahip olduğu portrede onun olması gereken inanç değerlerine yer yok. Her türlü kutsala inanma reddedilmekte. Öyle bir gençlik ki, sadece güdüleriyle hareket etmekte...

Yapılması gereken, gençliğimizi daha çocuk yaşta mutlu bir aile yuvası içinde, onun kişiliğini oluşturan tüm değer yargılarını besleyecek bilgi birikimi içinde yetiştirmenin yollarını aramaktır. İnanç değerleri, ahlakî değerler asla göz ardı edilmemelidir.

Haram helal mefhumları; ayıp günah terimleri, saygı sevgi sözcükleri, acıma ve şefkat duyguları gibi ahlakî güzellikleri sağlayacak tüm değer yargıları içinde gençlik yetiştirilmelidir. İşte o zaman gençliğimiz, kötü alışkanlıklara karşı daha bilinçli olacak ve onlardan hiçbir polisiye tedbire baş vurmadan uzak durabileceklerdir. Çünkü o bahsettiğimiz bilgi birikimine sahip olunca, polisi vicdanının derinliklerinde hissedecektir. Ayıp kavramıyla, yapmış olduğu bir davranışın toplumun değer yargılarıyla çeliştiğini anlayacak, daha dikkatli olmaya çalışacaktır.

Unutmayalım ki Hz. Peygamber (s.a.v)'in islâmiyet'i tebliğ etme faaliyetinde kendisine inana kimseleri çoğunluğu genç insanlardı.

Hülâsa, gençliğine sahip çıkan milletler geleceklerini de garanti altına almış demektir.